

Bērnu aizsardzības
centrs

Ceļvedis

“Bērniem drošas nometnes izvēle”

Rīga, 2025

Ceļvedis ikvienam sniedz informāciju par bērnu drošības nodrošināšanu nometnēs, izvēloties piemērotu nometni, kura nodrošina normatīvajos aktos ietvertos noteikumus un bērnu tiesības. Materiāls sastāv no divām daļām. Pirmā daļa ietver informāciju par aktivitātēm, kas veicamas, izvēloties bērnam drošu nometni. Otrā daļa ietver informāciju par drošības pasākumiem, kam pievērst uzmanību, kad nometne ir izvēlēta. Ceļvedim ir divi pielikumi.

Definīcijas

Nometnes definīcija: Nometne ir pasākums, kurā vairāk nekā puse dalībnieku ir bērni, un tās mērķis ir nodrošināt saturīgu un lietderīgu brīvā laika pavadīšanu, sekmējot bērnu vispusīgu attīstību.

Nometnes dalībnieks ir persona, kurai ir dalībnieka statuss nometnē.¹

Nometnes organizētājs – valsts un pašvaldību institūcija, juridiska persona vai arī fiziska persona, ja normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir reģistrēta komercreģistrā kā individuālais komersants vai saimnieciskās darbības veicējs, kura ir atbildīga par nometnes organizēšanu un darbību saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 1. septembra noteikumiem Nr. 981 „Bērnu nometņu organizēšanas un darbības kārtība” (turpmāk – noteikumi).²

1.daļa

Bērna līdzdalība nometnes izvēlē

Uzsākot nometnes izvēles procesu, ir svarīgi ņemt vērā bērna intereses, viņa personību un izvērtēt, kuras nometņu programmas viņam būs viesaistošākas, vecumam un briedumam atbilstošākas. Ieteicams kopā ar bērnu pārrunāt viņa hobijus, aizraušanos un aktivitātes, kas viņam sagādā prieku. Bērna līdzdalības mērķis ir iesaistīt un dot iespēju ikvienam bērnam, atkarībā no situācijas, līdzdarboties un ietekmēt tos procesus, kas saistīti ar viņu pašu. Bērnu tiesību aizsardzības likums detalizēti nosaka bērna tiesības uz līdzdalību. Piemēram, bērnam ir tiesības brīvi izteikt savas domas, šajā nolūkā saņemt un sniegt jebkāda veida informāciju, tiesības tikt uzklautam, tiesības uz apziņas un ticības brīvību, uz biedrošanās brīvību, kā arī tiesības piedalīties pašpārvaldē izglītības, kultūras un sporta jomā. Jebkurās citās jomās, kas skar bērna intereses, bērna viedoklim veltāma pienācīga vērība atbilstoši viņa vecumam un briedumam. Bērna viedoklis ir individuāls un reizēm tas var nesakrist ar vecāku viedokli, bet tas nav iemesls to neņemt vērā izvēloties nometni, ko apmeklēs bērns.

Bērnu noteikti jāiesaista nometnes vai brīvā laika pavadīšanas pasākuma izvēlē. Tas var palīdzēt ne tikai izvēlēties atbilstošāko nometni bērna vecumam, spējām un interesēm, bet arī izvairīties no nepatīkamiem notikumiem nometnes laikā. Rūpīgi jāpārdomā, vai bērns ir gatavs palikt svešā vidē ar sākotnēji pavisam svešiem cilvēkiem un kādi pasākumi būtu veicami, lai bērnu iespējami sagatavotu nebijušai pieredzei. Ieteicams kopā ar bērnu izpētīt nometnes iespējas un nometņu sniegtos

¹Bērnu nometņu vadītāju rokasgrāmata. Pieejama:

<https://nometnes.gov.lv/customimg/f0e120de57e5fc189ad0bede36959836.pdf>

² Bērnu nometņu vadītāju rokasgrāmata. Pieejama:

<https://nometnes.gov.lv/customimg/f0e120de57e5fc189ad0bede36959836.pdf>

piedāvājumus. Turklāt daudzām nometnēm ir tīmekļa vietnes, kurās ir fotoattēli, kartes vai cita informācija par nometni, kas var palīdzēt gan vecākiem, gan bērniem izprast nometnes tēmu un plānotās aktivitātes.

Kad nometne ir izvēlēta, svarīgi, ka bērns piekrīt dalībai tajā, kā arī izprot nometnes tēmu un mērķi.

Materiāla [2. pielikumā](#) atradīsiet jautājumus, izvēloties bērnam drošu un draudzīgu nometni).

Bērnu tiesību ievērošana nometnē

Bērnu tiesību ievērošana nometnē nozīmē, ka nometnes organizētājs ir atbildīgs par bērna veselības un dzīvības aizsardzību, drošību un kvalificētu pakalpojumu sniegšanu, ievērojot normatīvo aktu prasības.³ Lai nodrošinātu bērnu labāko interešu ievērošanu, nometnes organizētājam ir jāņem vērā normatīvajos aktos noteiktās prasības. Normatīvie akti, kas regulē un ir saistīti ar nometņu darbību atrodami [1.pielikumā](#).

Tāpat Bērnu tiesību aizsardzības likumā ir noteikti pienākumi pieaugušajiem, pieņemot jebkādus lēmumus attiecībā uz bērnu, rīkoties bērna labākajās interesēs. Tādējādi vecākiem ieteicams rūpīgi iepazīties un izvērtēt bērnu mācību vai brīvā laika pavadīšanas pasākumus un tikai tad pieteikt bērna dalību tajā.

Nometnes reģistrācija un statuss

Vecākiem vai tām personām, kuras likumīgi pārstāv bērnu jāpārliecinās, ka nometne ir reģistrēta un darbojas legāli. Latvijā pastāv vienīgais likumīgi organizēto nometņu reģistrs: www.nometnes.gov.lv. Nometņu reģistra vietnē var atrast informāciju par dažādām reģistrētām nometnēm un to saskaņojuma statusiem.

Nometnes organizatoram jānodrošina nometnes reģistrēšana un jāsaņem pozitīvi atzinumi jeb saskaņojumi no dažādām iestādēm. Drošas nometnes bērniem būs tikai

tās, kuras ir ieguvušas zaļo statusa atzīmi, jo **ar zaļas krāsas** atzīmi tiek norādītas nometnes, kuru organizators nometnes darbību ir saskaņojis ar uzraugošajām institūcijām. Ja bērna vecāks vai likumiskais pārstāvis vēlas pārliecināties, vai minēto iestāžu atzinumi ir pozitīvi, to var aplūkot, atverot nometnes profilu un vai sazinoties ar nometnes organizētāju vai vadītāju.

Ja nometne reģistrā nav atrodama, tad tā ir nelikumīga un bērnus uz šādu nometni sūtīt neiesakām.

Ja nometnes statuss nav zaļā krāsā, bērnus uz šādu nometni sūtīt neiesakām.

³ [Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72. panta pirmā daļa.](#)

Drošības noteikumi nometnēs Latvijā

Nometnes organizētājs ir atbildīgs par dalībnieku drošību saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likumu un noteikumiem.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72. panta pirmajā daļā noteikts, ka bērnu aprūpes, izglītības, veselības aprūpes un citu tādu iestāžu vadītāji un darbinieki, kurās uzturas bērni, bērnu pasākumu un tādu pasākumu organizatori, kuros piedalās bērni, ir atbildīgi par bērna veselības un dzīvības aizsardzību, par to, lai bērns būtu drošībā, lai viņam tiktu sniegti kvalificēti pakalpojumi un ievērotas citas viņa tiesības.

Ja nometnes organizētājs nevar nodrošināt nometnes darbību, viņš nekavējoties nodot dalībniekus to vecākiem.

Saskaņā ar noteikumiem nometnes organizētājs ir atbildīgs par šādas informācijas izvietojumu nometnē ikvienai personai redzamā vietā:

- nometnes juridiskā un faktiskā adrese, kontakttālrunis;
- organizētāja nosaukums vai vārds un uzvārds, kontakttālrunis;
- nometnes vadītāja vārds un uzvārds, kontakttālrunis;
- tās ārstniecības personas vai ārstniecības iestādes kontakttālrunis un atrašanās vieta, ar kuru ir noslēgta vienošanās par dalībnieku, darbinieku un nometnes vadītāja medicīnisko apkalpošanu;
- informācija par operatīvo dienestu izsaukšanu;
- dalībnieku guļvietu izvietojuma plāns diennakts nometnē;
- nometnes iekšējās kārtības noteikumi un drošības noteikumi;
- nometnes dienas kārtība;
- konfesija, kas darbojas reliģiska satura nometnē.

Nometnes vadītājam pirms nometnes darbības uzsākšanas ir jānodrošina nometnes iekšējās kārtības noteikumu izstrāde un jānodrošina, ka visi dalībnieki un darbinieki ir iepazinušies ar tiem.

Nometnes iekšējās kārtības noteikumos būtiski ievietot vairākas lielās sadaļas:

- ceļu satiksmes noteikumu ievērošana;
- ugunsdrošības noteikumu ievērošana;
- peldēšanās un ūdens aktivitāšu noteikumu ievērošana;
- drošības prasības nometnē;
- higiēnas prasību ievērošana;
- bērna privātuma ievērošana;
- bērna tiesības, pienākumi un atbildība;
- paredzot noteikumus vardarbības preventīvai novēršanai;
- paredzot rīcības algoritmu vardarbības gadījumā;
- un citus jautājumus, kas jāievēro bērniem, atrodoties nometnē.

Drošības noteikumi nometnēm ārvalstīs

Drošības noteikumus nometnē, kas ir paredzēta citā valstī, darbību regulēs un noteiks ar tās valsts likumiem un noteikumiem.

Tā kā citā valstī vispārpieņemtās uzvedības un tradīcijas var būtiski atšķirties no Latvijā pierastajām, aicinām pirms bērnš dodas uz nometni ārvalstīs, iepazīties ar konkrētās valsts kultūru, tradīcijām un paražām, kā arī ievērot tās valsts likumus. Lai nodrošinātu bērna labbūtību nometnē ārvalstīs, nometnes organizētājam ir vēlams sniegt visu nepieciešamo informāciju par konkrētās valsts paražām un tiesību normām, kas atšķiras no Latvijas valsts.

Pirms līguma parakstīšanas ar nometnes organizētāju par nometni, kura notiks ārvalstīs, rūpīgi jāiepazīstas ar to. Īpašu vērību veltot tam, kura persona realizēs bērna tiesības uz drošību, aizsardzību no pretlikumīgām darbībām un iestāsies par citu jautājumu risināšanu, kas var rasties bērnam nometnes laikā. Svarīgi, lai nometnes organizētājs varētu sniegt nepieciešamo palīdzību un atbalstu bērnam, kas var rasties nometnes laikā.

Pirms došanās uz ārvalsts nometni, vecākam vai likumiskajiem pārstāvjiem jāpārlicinās, ka bērnam ir apdrošināšana veselības aprūpei nometnes laikā.

Bērna vecākiem vai likumiskajiem pārstāvjiem ir jāsniedz informācija par bērna veselību, cita svarīga informācija, īpaši, ja ir paredzēts tāls ceļš līdz nometnes mītnes valstij.

Iesakām ņemt vērā arī citus šajā materiālā minētos ieteikumus par nometnēm.

Nometnes personāls

Nometnes vadītājs ir atbildīgs par nometnes mērķu, uzdevumu un programmas īstenošanu, kā arī par darba organizāciju, finanšu pārvaldību un drošības, un sanitāro noteikumu ievērošanu. Viņš nodrošina nometnes dokumentācijas kārtošānu un koordinē tehniskos procesus, sadarbojas ar pakalpojumu sniedzējiem. Tāpat viņa pienākumos ietilpst konfliktu risināšana, ja tādi rodas, lēmumu pieņemšana dažādās situācijās un nometnes kopējās gaitas pārraudzība. Nometnes vadītājs pārstāv nometni un organizē tās reklāmu.

Nometnes personālu komplektē nometnes organizators un nometnes vadītājs. Optimālais darbinieku skaits nometnē uz 10 nometnes dalībniekiem ir vismaz viens pilngadīgs darbinieks (neskaitot saimnieciskos darbiniekus), kura pienākumos ir dalībnieku veselības, dzīvības, labbūtības un drošības uzraudzība atbilstoši nometnes vadītāja norādījumiem, izņemot Jaunsardzes centra organizētās nometnes. Šāds skaits nepieciešams, lai nodrošinātu veiksmīgu nometnes procesu norisi un labvēlīgu psiholoģisko klimatu nometnē.⁴

Nometnes reputācija un atsauksmes/pieredze

Ieteicams pārbaudīt nometnes vēsturi un atsauksmes, lai pārliecinātos par tās drošību un kvalitāti. Svarīgi pievērst uzmanību vai pret nometni vai kādu no tās bijušajiem un esošajiem darbiniekiem jebkad ir bijušas nopietnas sūdzības.

⁴ Bērnu nometņu vadītāju rokasgrāmata. Pieejama:

<https://nometnes.gov.lv/customimg/f0e120de57e5fc189ad0bede36959836.pdf>

2. daļa

Līguma slēgšana un norēķināšanās

Kad nometne ir izvēlēta, tad slēdz rakstisku līgumu ar dalībnieka vecāku vai likumisko pārstāvi par bērna uzņemšanu nometnē. Pirms līguma slēgšanas rūpīgi jāiepazīstas ar to.

Līgumā par uzņemšanu nometnē nosaka dalībnieka, vecāka vai likumiskā pārstāvja un organizētāja tiesības un pienākumus. Vēršam uzmanību, ka katrā līgumā ir noteikti līguma laušanas nosacījumi un Jums ir tiesības ikvienā mirklī lauzt līgumu.

Norēķinoties par nometni noteikti pretī jāsaņem maksājumu apliecinājošu dokumentu.

Sadarbība ar nometnes organizatoru

Vecākiem vai likumiskajiem pārstāvjiem ir jāsadarbojas ar nometnes organizētāju un jāsniedz būtiska informācija par bērnu, kas var būt noderīga nometnes organizētājiem pakalpojuma nodrošināšanai un piemērotas pirmās palīdzības sniegšanai. Piemēram, obligāti sniedzama informācija, ka bērnam ir hroniskas saslimšanas, alerģijas, tiek lietoti medikamenti, ir nepieciešami uztura pielāgojumi, fiziskās slodzes ierobežojumi vai nepieciešami citi atbalsta pasākumi. Tāpat ir svarīgi informēt par dažādiem citiem bērnam svarīgiem aspektiem, piemēram, mīļmantiņas ņemšana līdzī, ēdiena pasniegšana, lietas, kas var izraisīt bailes, satraukumu u. tml. Šī informācija var būt noderīga nometnes organizētājam, lai savlaicīgi parūpētos par bērna ikdienas labbūtību nometnes laikā. Vecākiem, saskaņā ar nometnes mērķi, ir jāparūpējas, lai bērnam ir līdzī nepieciešamās lietas dalībai nometnē.

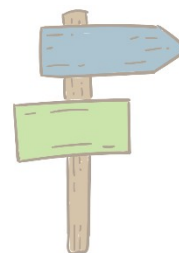
Bērna apdrošināšana

Jebkurš pasākums sev līdzī nes zināmus riskus un atbildību, tādēļ ieteicams apsvērt bērna apdrošināšanu uz to laiku, kad bērns atrodas nometnē.

Kur meklēt palīdzību?

Kontakti bērnu tiesību aizsardzības iestādēm vai organizācijām, ja vecāki vai likumiskie pārstāvji konstatē pārkāpumus vai ir bažas par nometnes darbību.

- Valsts policijas vienotais ārkārtas palīdzības izsaukumu numurs – 112; ja neatrodieties Latvijā, zvaniet +371 67014002;
- Valsts policijas Latvijā +371 67075344. Valsts policijas e-pasts informācijas sniegšanai par likumpārkāpumiem un tos izdarījušām personām - uzticiba@vp.gov.lv
- Veselības inspekcija +371 67081600, vi@vi.gov.lv
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests +371 67075824, pasts@vugd.gov.lv
- Pārtikas un veterinārais dienests +371 67095230, pasts@pvd.gov.lv
- Valsts ieņēmumu dienests +371 67120000, vid@vid.gov.lv
- Bērnu aizsardzības centrs +371 67359128, pasts@bac.gov.lv
- Bērnu aizsardzības centra diennakts Bērnu un pusaudžu uzticības tālrunis 116111 (zvans bez maksas).
- Valsts izglītības attīstības aģentūra + 371 60001629, inta.kraskevica@viaa.gov.lv

Normatīvie akti, kas regulē un ir saistīti ar nometņu darbību

Izglītības likums

Iesniegumu likums

Darba likums

Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likums

Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums

Bērnu tiesību aizsardzības likums

Epidemioloģiskās drošības likums

Ministru kabineta 2009. gada 1. septembra noteikumi Nr. 981 „Bērnu nometņu organizēšanas un darbības kārtība”

Ministru kabineta 2023. gada 22. augusta noteikumi Nr. 474 „Kārtība, kādā nodrošināma izglītojamo profilaktiskā veselības aprūpe, pirmā palīdzība un drošība izglītības iestādēs un to organizētajos pasākumos”

Ministru kabineta 2010. gada 6. jūlija noteikumi Nr. 618 „Dezinfekcijas, dezinfekcijas un deratizācijas noteikumi”

Ministru kabineta 2005. gada 14. jūnija noteikumi Nr. 413 „Kārtība, kādā veicama personu obligātā medicīniskā pārbaude, obligātā un piespiedu izolēšana un ārstēšana infekciju slimību gadījumā”

Ministru kabineta 2015. gada 29. septembra noteikumi Nr. 545 „Pārtikas apritē nodarbināto personu apmācības kārtība pārtikas higiēnas jomā”

Ministru kabineta 2015. gada 20. oktobra noteikumi Nr. 595 „Prasības informācijas sniegšanai par nefasētu pārtiku”

Ministru kabineta 2016. gada 19. aprīļa noteikumi Nr. Nr. 238 „Ugunsdrošības noteikumi”

Ministru kabineta 2023. gada 26. septembra noteikumi Nr. 547 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība”

Ministru kabineta 2018. gada 24. jūlija noteikumi Nr. 447 „Noteikumi par darbiem, kas saistīti ar iespējamu risku citu cilvēku veselībai, un obligāto veselības pārbažu veikšanas kārtība”

Ministru kabineta 1999. gada 5. janvāra noteikumi Nr. 7 „Infekcijas slimību reģistrācijas kārtība”

Ministru kabineta 2002. gada 8. janvāra noteikumi Nr. 10 “Noteikumi par darbiem, kuros atļauts nodarbināt bērnus vecumā no 13 gadiem”

Ministru kabineta 2002. gada 28. maija noteikumi Nr. 206 “Noteikumi par darbiem, kuros aizliegts nodarbināt pusaudžus, un izņēmumi, kad nodarbināšana šajos darbos ir atļauta saistībā ar pusaudža profesionālo apmācību”

Nometnes izvēles jautājumi

Šie ir jautājumi izvēloties bērnam drošu un draudzīgu nometni. Ja, atbildot uz tiem, liela daļa ir atbildes: "Jā", tad nometnes izvēle būs iespējami atbilstoša bērna labbūtībai.		
Atbilžu varianti	Jā	Nē
1. Bērna intereses un hobiji:		
Vai bērns ir izrādījis interesi par konkrētām aktivitātēm vai hobijiem?	☐	☐
Vai bērns arī iesaistās nometnes izvēlē?	☐	☐
Vai bērns piekrīt doties uz nometni?	☐	☐
Vai bērns piekrīt nakšņot ārpus mājām, ja tā ir diennakts nometne?	☐	☐
2. Nometnes reģistrācija:		
Vai nometne ir reģistrēta Nometņu reģistrā?	☐	☐
Vai nometnes statuss ir zaļā krāsā un pievienotie atzinumi ir pozitīvi? ⁵	☐	☐
3. Drošības noteikumi nometnēm Latvijā un ārvalstīs:		
Vai nometne atbilst visiem drošības noteikumiem?	☐	☐
Vai ir iespēja sazināties ar nometnes organizētāju un uzdot jautājumus?	☐	☐
Vai nometnes organizētājs interesējas par bērnu, viņa vajadzībām, stiprajām un vājajām pusēm?	☐	☐
Vai zināt tās valsts likumus un kultūras tradīcijas, uz kuru plāno doties bērns?	☐	☐
4. Nometnes reputācija:		
Vai esat izpētījuši nometnes vēsturi un atsauksmes?	☐	☐
Vai ir bijušas kādas sūdzības par nometni?	☐	☐
5. Līguma slēgšana un norēķināšanās:		
Vai esat rūpīgi iepazinušies ar līguma saturu?	☐	☐
Vai esat slēguši rakstisku līgumu ar nometnes organizētāju?	☐	☐
Vai, norēķinoties ar organizētāju, saņemsiet maksājuma apstiprinošu dokumentu?	☐	☐
6. Mans bērns:		
Vai ar bērnu esat pārrunājuši nometnes iekšējās kārtības noteikumus?	☐	☐
Vai esat informējis nometnes organizētāju par bērna vajadzībām, piemēram, hroniskās saslimšanas, alerģijas, lietojamie medikamenti, uztura pielāgojumi, fiziskās slodzes ierobežojumi un nepieciešamie atbalsta pasākumi?	☐	☐

⁵ Nometņu reģistrā ir informācija, ka atbilstošajai iestādei ir saņemts atzinums par nometnes saskaņošanu.